

GLÒRIA MATAMALA

"M'agradaria ser dona i cantant"

Toni Xuclà és un dels músics més desconeguts però més importants d'aquest país. Ha participat en centenars de discos, ha fet llibres sobre tècnica musical i ha fet bandes sonores per a pel·lícules, obres de teatre i documentals.

Toni Xuclà és un dels músics més prolífics i que ha diversificat més la seva creativitat musical, ja sigui com a productor, com a guitarrista o com a compositor. Entre altres produccions és autor de la banda sonora dels vídeos de la *Mediterrània* que regala EL TEMPS a partir d'aquesta setmana als nous subscriptors. Xuclà també ha rebut molt bones crítiques pels seus darrers discos, *Les arrecades de cireres*, en solitari, i *Giny, seny*, amb el grup del mateix nom. I ben aviat presentarà un disc dedicat a Federico García Lorca, fet amb Adolf Osta, i un llibre sobre harmonia de la música popular, amb partitures dels Beatles als Pets, per aprendre a treure música de la guitarra de manera autodidacta, la forma en què ell diu que va aprendre a tocar la guitarra. Tot plegat ho compagina amb la seva tasca de director del departament de música moderna de l'escola musical Virtèlia.

—*La seva web explica que ha enregistrat més de cent discos, que ha escrit diversos llibres de música, i que ha fet moltes bandes sonores... veient tot això, no em crec que sigui, com vostè diu a la web, un músic autodidacte...*

—...[assenteix, dient que sí.]

—*Absolutament autodidacte?*

—Bé, és clar que no. El que vull dir és que vaig començar com a autodidacte. Vaig agafar la guitarra i vaig començar a tocar. I moltes de les coses que he escrit les vaig descobrir sol, com les escales. Quan vaig començar a tocar vaig descobrir una escala i amb el temps, com que m'avorria de fer sempre la mateixa, vaig descobrir que n'hi havia d'altres.

—*Vostè va començar als catorze anys a tocar constantment la guitarra. Els seus pares no li deien que la música estava molt bé, però que millor que fes una carrera universitària?*

—Evidentment, com qualsevol pare. Jo crec que en-

cara que pensin que puguis arribar a ser un bon músic, com a pares se senten en el deure de curar-se una mica en salut i recomanar-te que facis una carrera. Als meus al principi no els hi feia massa gràcia, però va durar poc i em van ajudar a mesura que van veure que m'ho prenia seriosament i tocava amb gent, encara que ells els veiessin com a peluts i rars.

—*Havent participat en tants discos, com és que vostè no és més conegut?*

—No ho sé, suposo que perquè sempre m'ha agradat més estar al darrere que al davant de les històries. Per un cantó no he tingut un afany de superprotagonisme i en canvi m'ha agradat molt aprendre de molta gent. I estar al darrere és una actitud que m'ha anat molt bé perquè he après, he fet el que he volgut fer i no he tingut els inconvenients que es tenen quan hom està davant. No m'he cremat tant. També és cert que he tardat molts anys a saber què és el que volia fer com a solista. Per això durant tant de temps no m'he decidit tampoc a enregistrar discos en solitari fins fa poc.

—*Què ha canviat des d'aleshores en la nostra música?*

—Una cosa que ha canviat molt és que abans Barcelona era el centre i ara és un zero, quasi. Barcelona o està adormida o mirant-se al melic. O no fa res mentre discuteix què s'ha de fer o bé el que es fa és tan complicat i tan elitista que difícilment té continuïtat i difícilment crea un moviment musical i l'ajuda a fer que progressi. En canvi trobem que fora de Barcelona hi ha un moviment que té certa base i és una cosa que val la pena de donar-li suport.

—*Un cas d'aquest elitisme seria el Festival de Jazz de Barcelona?*

—Podria ser. El Festival de Jazz de Barcelona està molt bé i vénen músics molt bons, però jo crec que no serveix de gaire, perquè no està gens connectat a la so-

"L'Ovidi Montllor em va espavilar molt com a persona dins d'un país. Jo anava flotant, tocant innocentment, però l'Ovidi em va fer prendre consciència del que estava tocant."

cietat. És un tipus de festival que ha perdut el sentit lúdic. Jo m'estimo més els concerts a l'aire lliure, que la gent pugui entrar i sortir tranquil·lament, que no hagi d'actuar davant d'una platea que ha pagat moltes peles, els de dalt menys i al final la resta. Aquesta distribució em fa sentir molt incòmode com a músic. Aquí estem una mica ordenant-ho tot contínuament. Dirigim massa a tothom. Per cada persona del públic n'hi ha quatre que es dediquen a planificar-li què farà.

—*Vostè ha tocat amb gent molt diversa. Hi ha algú que l'hagi omplert més que les altres?*

—Al llarg de la meua vida hi ha hagut moltes persones que m'han aportat moltes coses, com l'Enric Herrera, que em va ensenyar molts coneixements. Una altra persona que ha estat un punt de referència artística molt important per mi ha estat en Toti Soler. Vam connectar per afinitat i ell em va proposar d'anar amb l'Ovidi Montllor. I els vaig acompanyar durant molt temps. En Toti em va influenciar molt, em va ensenyar en tot allò que no és tècnic: a ser un artista, a adquirir el gust pel concepte de les coses.

—*Com s'aprèn a ser un artista?*

—És complicat d'explicar, però ho vaig aprendre amb ell. Em va ensenyar la importància de ser original, d'integrar la teua música dins un context, d'un moviment, d'un país...

—*Això és difícil avui?*

—Avui i sempre, és el més difícil. Hi ha un tipus de músic més de circ, de molt de xou, amb escales ràpides i és molt efectista i la gent de seguida els aplaudeix perquè es pensen que és una cosa molt difícil; i de fet són coses molt difícils... però no tant si practiques molt. En canvi tot el que sigui pensar, ser més expressiu, més calent, més original, costa més temps de pair i pensar, no és tan efectista però és més profund. És un camí que no et porta ràpidament a vendre discos però omple molt més.

—*I de l'Ovidi, què en va treure?*

—Ell em va espavilar molt com a persona dins d'un país. Jo anava flotant, tocant innocentment, cosa que també està molt bé, però l'Ovidi em va fer prendre consciència del que estava tocant. Ell era una persona molt autèntica. Ell em deia que fes el que vulgués. Jo li deia: "si faig això, agradarà molt"; i ell em deia: "Deixa't estar que agradi o no, si a tu t'agrada ho fas i si no agrada tant fa". Ell era així.

—*Vostè ha fet de tot, l'únic que té pendent és cantar. Ho ha intentat alguna vegada?*

—No, seriosament no. He gravat moltes maquetes, però en això, no hi tinc futur, ja m'agradaria. També m'agradaria ser dona i cantant, però no puc.

—*La seva música té coses de jazz i coses de música tradicional...*

—Del jazz he agafat la manera de fer, que és la llibertat del jazz, les estructures que permeten molt la improvisació, però no n'he agafat la sonoritat. I de la música tradicional he agafat, de vegades, la referència sonora, com sona, com es toquen les melodies, quin tipus de ritme, etc. És com si fes una música amb certa sonoritat de la música tradicional mediterrània, però en canvi amb maneres de fer de

la música moderna o el jazz. És una mena de world-jazz.

—*Per què?*

—Perquè si la world music és música de llocs del món, no música universal, world-jazz seria com fer jazz de llocs del món. D'altra banda hi ha una necessitat de posar noms als moviments, però com que és una cosa molt difícil, com menys coses digui el nom, molt millor.

—*De totes les etiquetes que li han posat, amb quina se sent més còmode?*

—Amb cap. Aquesta de world-jazz jo crec que és una etiqueta de futur. Ara bé tot això canvia molt i també depèn del lloc del món on es diu. Els gustos són molt diferents i costa molt fer un disc amb una estètica que interressi igual a un lloc i a un altre, és impossible per sort. Ara la discogràfica holandesa per qui vaig gravar un disc en vol un altre però serà molt diferent del que vol la discogràfica catalana Música Global, que també vol que torni a enregistrar amb ells. Un i altre no tenen res a veure.

—*Pel fet de ser instrumental, no costa més de fer arribar aquestes idees al públic?*

—Té avantatges i inconvenients. Té l'inconvenient que tu has dit, però té l'avantatge que, com que no té lletra pot arribar a expressar més coses del que he dit. Qui escolta pot tenir la mateixa imatge que jo o una imatge diferent transformada per la seva realitat. Això és molt interessant. A més és més internacional. El videoclip de "Problemes no", del meu últim disc en solitari, és un dels pocs d'autors catalans que està a la cadena de televisió musical MTV, a Europa.

"Barcelona o està adormida o mirant-se al melic. O no fa res mentre discuteix què s'ha de fer o bé el que es fa és tan complicat i tan elitista que difícilment té continuïtat i difícilment crea un moviment musical i l'ajuda a fer que progressi."
(Foto: Glòria Matamala)

Oriol Cortacans